

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. június 8.
(OR. en)

8440/20

ECOFIN 440
UEM 205
SOC 367
EMPL 286
COMPET 241
ENV 308
EDUC 227
RECH 207
ENER 179
JAI 439
FSTR 97
REGIO 128
GENDER 77
ANTIDISCRIM 70

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága
Biz. dok. sz.:	ST 8194/20 - COM(2020) 521 final
Tárgy:	Ajánlás – A TANÁCS AJÁNLÁSA Lengyelország 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lengyelország 2020. évi konvergenciaprogramját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2020) 521 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és jóváhagyott szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Lengyelország 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Lengyelország 2020. évi konvergenciaprogramját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

- (1) A Bizottság 2019. december 17-én elfogadta az éves fenntartható növekedési stratégiát, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2020. évi európai szemeszterét. A Bizottság kellően figyelembe vette az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság által 2017. november 17-én kihirdetett szociális jogok európai pillérét. A Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² alapján 2019. december 17-én elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést is, amelyben Lengyelországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor.
- (2) A Lengyelországra vonatkozó 2020. évi országjelentést 2020. február 26-án tették közzé. Az országjelentés értékelte a Tanács által 2019. július 9-én elfogadott országspecifikus ajánlások³ (a továbbiakban: a 2019. évi országspecifikus ajánlások) és az előző években elfogadott országspecifikus ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzéseinek megvalósítása terén Lengyelország által elért eredményeket.
- (3) Az Egészségügyi Világszervezet 2020. március 11-én hivatalosan világjárványnak nyilvánította a Covid19-járványt. A világjárvány súlyos népegészségügyi szükséghelyzetet jelent a polgárok, a társadalom és a gazdaságok számára. Rendkívüli nyomást gyakorol a nemzeti egészségügyi rendszerekre, zavarokat okoz a globális ellátási láncokban, volatilitáshoz vezet a pénzügyi piacokon, sokkakat idéz elő a fogyasztói keresletben, és számos ágazatra kedvezőtlenül hat. Veszélyezteteti az emberek munkahelyét, jövedelmét és a vállalkozások tevékenységét. A világjárvány komoly gazdasági sokkot okozott, amelynek már most is súlyos hatása van az Unióban. A Bizottság 2020. március 13-án elfogadott közleményében a válság nyomán hozott koordinált gazdasági válaszingtézkedéseket sürgetett, nemzeti és uniós szinten minden szereplő bevonásával.
- (4) Több tagállam szükséghelyzetet hirdetett ki, vagy szükséghelyzeti intézkedéseket vezetett be. Minden szükséghelyzeti intézkedésnek szigorúan arányosnak, szükségesnek és időben korlátozottnak kell lennie, valamint összhangban kell lennie az európai és nemzetközi normákkal. Ezeknek az intézkedéseknek demokratikus felügyelet és független bírósági felülvizsgálat alá kell tartozniuk.

² Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

³ HL C 301., 2019.9.5., 123. o.

- (5) A Bizottság 2020. március 20-án közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének aktiválásáról. Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK tanácsi rendelet⁴ 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében meghatározottak szerinti általános mentesítési rendelkezés elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. A Bizottság a 2020. március 20-i közleményében úgy vélte, hogy a Covid19-világjárvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesés miatt teljesültek az általános mentesítési rendelkezés aktiválásának feltételei és felkérte a Tanácsot, hogy hagyja jóvá ezt a következtetést. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. A miniszterek egyetértettek abban, hogy a súlyos gazdasági visszaesés határozott, ambiciózus és koordinált választ követel meg. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválása lehetővé teszi a középtávú költségvetési célhoz vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. A korrekciós ág tekintetében a Tanács a Bizottság ajánlására úgy is határozhat, hogy módosított költségvetési pályát fogad el. Az általános mentesítési rendelkezés nem függeszti fel a Stabilitási és Növekedési Paktum eljárásait. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy eltérjenek az általában alkalmazandó költségvetési követelményektől, a Bizottság és a Tanács számára pedig biztosítja annak lehetőségét, hogy a Paktum keretében meghozzák a szükséges szakpolitikai koordinációs intézkedéseket.
- (6) Folyamatos intézkedésekre van szükség a Covid19-világjárvány terjedésének korlátozása és ellenőrzés alatt tartása, a nemzeti egészségügyi rendszerek rezilienciájának megerősítése, a világjárvány társadalmi-gazdasági következményeinek a vállalkozásokra és háztartásokra irányuló támogató intézkedések révén történő csökkentése, valamint a gazdasági tevékenység újraindulása fényében a munkahelyeken megfelelő egészségügyi és biztonsági feltételek biztosítása érdekében. Az Uniónak teljes mértékben ki kell használnia a rendelkezésre álló eszközöket, hogy támogassa a tagállamok e területeken tett erőfeszítéseit. Ezzel párhuzamosan a tagállamoknak és az Uniónak együtt kell működniük azon intézkedések kidolgozásában – többek között a zöld átállás és a digitális átalakulás integrálásával, valamint a válság tanulságainak levonásával –, amelyek társadalmunk és gazdaságaink rendes működéséhez és a fenntartható növekedéshez való visszatéréshez szükségesek.

⁴ A Tanács 1467/97/EK rendelete (1997. július 7.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról (HL L 209., 1997.8.2., 6. o.).

- (7) A Covid19-válság rávilágított, hogy a belső piac lehetővé teszi a rendkívüli helyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást. Mindazonáltal a helyreállítási szakaszba való gyors és zökkenőmentes átmenet, továbbá az áruk, szolgáltatások és a munkavállalók szabad mozgásának biztosítása érdekében a belső piac rendes működését akadályozó rendkívüli intézkedéseket azonnal meg kell szüntetni, amint azok már nem nélkülözhetetlenek. A jelenlegi válság rámutatott arra, hogy válsághelyzet-felkészültségi tervekkel kell kidolgozni az egészségügyi ágazatban. A beszerzési stratégiák javítása, az ellátási láncok diverzifikálása és az alapvető eszközök stratégiai tartalékainak kialakítása a kulcsfontosságú elemek között szerepelnek az átfogóbb válsághelyzet-felkészültségi tervek kidolgozása szempontjából.
- (8) Az uniós jogalkotó az (EU) 2020/460⁵ és az (EU) 2020/558⁶ európai parlamenti és tanácsi rendeletek révén már módosította a vonatkozó jogi kereteket, hogy lehetővé váljon a Covid19-világjárvány rendkívüli hatásainak kezelése érdekében az európai strukturális és beruházási alapokból származó fel nem használt források tagállamok általi mobilizálása. Ezek a módosítások további rugalmasságot, valamint egyszerűsített és észszerűsített eljárásokat biztosítanak. A cash flow-nyomás enyhítése érdekében a tagállamok a 2020–2021-es pénzügyi évben igénybe vehetik az uniós költségvetés 100 %-os társfinanszírozását is. Lengyelországot arra ösztönözzük, hogy teljes mértékben használja ki az említett lehetőségeket a leginkább érintett egyének és ágazatok támogatása érdekében.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/460 rendelete (2020. március 30.) az 1301/2013/EU, az 1303/2013/EU és az 508/2014/EU rendeletnek a COVID-19 járványra adott válaszként a tagállamok egészségügyi rendszereibe és gazdaságuk más ágazataiba történő beruházások mozgósítását célzó különös intézkedések tekintetében történő módosításáról (A koronavírusra való reagálást célzó beruházási kezdeményezés) (HL L 99., 2020.3.31., 5. o.).

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/558 rendelete (2020. április 23.) az 1301/2013/EU és az 1303/2013/EU rendeletnek az európai strukturális és beruházási alapok COVID-19-járványra adott válaszlépésekre történő felhasználásához kivételes rugalmasságot biztosító egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról (HL L 130., 2020.4.24., 1. o.).

- (9) A Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági következményei az eltérő szakosodási minták miatt valószínűleg egyenlőtlenül érintik az egyes régiókat. Ez Lengyelországon belül a területi egyenlőtlenségek növekedésének kockázatával jár. A tagállamok közötti konvergenciafolyamat átmeneti felborulásának kockázatával együtt a jelenlegi helyzet célzott szakpolitikai válaszingykedéseket tesz szükségessé.
- (10) Lengyelország 2020. április 29-én benyújtotta 2020. évi nemzeti reformprogramját, 2020. április 30-án pedig 2020. évi konvergenciaprogramját. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.
- (11) Lengyelország jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik.
- (12) A Tanács 2018. július 13-i ajánlása szerint Lengyelországnak biztosítania kellett, hogy a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátája⁷ 2019-ben ne haladja meg a 4,2 %-ot, ami a bruttó hazai termék (GDP) 0,6 %-ának megfelelő éves strukturális kiigazításnak felelt meg. A Bizottság átfogó értékelése megerősíti, hogy 2019-ben, valamint a 2018. és 2019. évet együttesen vizsgálva a középtávú költségvetési célhoz vezető ajánlott kiigazítási pályától való jelentős eltérés állt fenn. Az általános mentesítési rendelkezés aktiválásának fényében azonban a Lengyelországra vonatkozó jelentős eltérési eljárás keretében nem indokolt további lépéseket tenni.
- (13) A 2020. évi konvergenciaprogramja szerint a kormány azt tervezi, hogy az államháztartási egyenleg a GDP 0,7 %-ának megfelelő 2019. évi hiányról 2020-ra a GDP 8,4 %-ának megfelelő hiányra romlik. Miután 2019-ben a GDP 46,0 %-ára csökkent, a GDP-arányos államadósság 2020-ban várhatóan 55,2 %-ra növekszik. A makrogazdasági és költségvetési kilátásokat a Covid19-világjárvány miatt nagy bizonytalanság övezi.

⁷ A nettó elsődleges államháztartási kiadás a teljes államháztartási kiadás, a következők kivételével: kamatkiadások, az uniós programokra fordított azon kiadások, amelyeket teljes mértékben ellentételeznek az uniós alapokból származó bevételek, valamint az álláskeresési járadékokra fordított kiadások nem diszkrecionális változásai. A hazai finanszírozású bruttó állóeszköz-felhalmozás négyéves időszakra van szétterítve. A diszkrecionális bevételi intézkedéseket, illetve a törvényben előírt bevételnövelést figyelembe veszik, a bevételi és a kiadási oldalon végrehajtott egyszeri intézkedéseket pedig nettósítják.

- (14) A Covid19-világjárványra válaszul és az összehangolt uniós megközelítés részeként Lengyelország időszerű költségvetési intézkedéseket fogadott el az egészségügyi rendszere kapacitásának növelése, a világjárvány megfékezése és a különösen súlyosan érintett egyének és ágazatok megsegítése érdekében. A 2020. évi konvergenciaprogram szerint a szóban forgó költségvetési intézkedések a GDP 3,2 %-át teszik ki, és közülük tartoznak többek között az önfoglalkoztatók és az atipikus munkaszerződéssel foglalkoztatottak számára nyújtott támogatások, a vállalkozások társadalombiztosítási járulékfizetés alóli mentesítése (ezeket az állam fizeti), valamint bértámogatás nyújtása egyes vállalkozásoknak. Emellett Lengyelország olyan intézkedéseket jelentett be – például a vállalkozásoknak nyújtott hitelgaranciákat –, amelyeknek nincs közvetlen hatásuk a költségvetésre, viszont hozzájárulnak a vállalkozások likviditásának támogatásához. A konvergenciaprogramban előírt költségvetési intézkedések költségvetési hatása főleg a vállalkozásoknak nyújtott hitelek kezelése miatt tér el a várakozásoktól. A hatóságok bejelentéseivel összhangban a Bizottság 2020. tavaszi előrejelzése azon a feltételezésen alapul, hogy a GDP körülbelül 2,75 százalékpontjának megfelelő mértékben hiteleket támogatásokká alakítanak át, és így 2020-ban kiadásként számolják el őket. Összességében a Lengyelország által hozott intézkedések összhangban vannak a 2020. március 13-i bizottsági közleményben foglalt iránymutatással. A szükséghelyzeti intézkedések és a támogató költségvetési intézkedések teljes körű végrehajtása, majd ezt követően – amennyiben a gazdasági feltételek lehetővé teszik – olyan költségvetési politika követése, amelynek középpontjában a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítása áll, hozzá fog járulni a költségvetés középtávú fenntarthatóságának megőrzéséhez.
- (15) A Bizottság változatlan szakpolitikát feltételező, 2020. tavaszi előrejelzése alapján Lengyelország államháztartási egyenlege 2020-ban a GDP –9,5 %-át, 2021-ben pedig a GDP –3,8 %-át teszi ki. Az államadósság-ráta az előrejelzés szerint 2020-ban és 2021-ben sem éri el a GDP 60 %-át.
- (16) A Bizottság 2020. május 20-án a Szerződés 126. cikkének (3) bekezdésével összhangban jelentést adott ki, mivel Lengyelország a hiányra vonatkozóan a GDP 3 %-ában meghatározott küszöbérték túllépését tervezi 2020-ban. Összességében a Bizottság elemzése arra enged következtetni, hogy a Szerződésben és az 1467/97/EK rendeletben meghatározott hiánykritérium nem teljesült.

- (17) A Covid19-járvány Lengyelországot új társadalmi és gazdasági helyzetbe sodorta. 2020-ban recesszió várható, amire már közel három évtized óta nem volt példa. A kormány által szolgáltatott adatok szerint a világjárvány viszonylag csekély hatást gyakorolt a lakosság egészségére, többek között az olyan példa nélküli intézkedések korai elfogadásának köszönhetően, mint a szigorú karantén és a közösségi távolságtartás. Eddig a szolgáltatási ágazatban (beleértve a közlekedést, a kis- és nagykereskedelmet, valamint a szabadidős tevékenységeket) és a feldolgozóiparban jelentkeztek a legkedvezőtlenebb következmények az ellátási láncok megszakadása miatt. A kormány a bevezetett korlátozások gazdasági hatásainak ellensúlyozása érdekében életbe léptetett egy (hiánynövelő, illetve likviditási intézkedéseket ötvöző) olyan intézkedéscsomagot, amely Lengyelország GDP-jének mintegy 9 %-át teszi ki, és magában foglal uniós finanszírozást is. Ezt a Lengyel Nemzeti Bank likviditásnyújtási intézkedései is támogatják. A kormány által nyújtott támogatás a gazdaság rövid távú stabilizálására összpontosít a munkavállalók jövedelemtámogatása, a bevételcsökkenéssel szembesülő vállalkozások finanszírozása, az egészségügyi ágazat rezilienciájának és reagálóképességének javítása, valamint a pénzügyi rendszer megerősítése révén. Tartalmaz továbbá egy olyan beruházási programot is, amely középtávon támogatja a gazdasági fellendülést. A nyilvánosság részéről jelentős igény van szakpolitikai válaszlépésekre, többek között a társadalombiztosítási járulékfizetés alóli mentesítésre, a tevékenységüket felfüggesztő vállalkozások munkavállalóinak nyújtott juttatásokra, valamint a mikrovállalkozások számára hozzáférhető hitelekre. A Covid19-világjárvány 2020-ban várhatóan 4,3 %-kal járul hozzá a GDP csökkenéséhez, amit 2021-ben 4,1 %-os fellendülés követ.

- (18) A Covid19-világjárvány példa nélküli intézkedések bevezetését tette szükségessé az egészségügyi rendszerben. Jelentős kiadások történtek, például az egészségügyi felszerelések és eszközök beszerzése, a kórházi és laboratóriumi kapacitás növelése, valamint a személyzeti kapacitás megerősítése terén. További források elkülönítésére van szükség az elhalasztott vagy átirányított egyéb egészségügyi szolgáltatások és beruházások kompenzálására is. A Covid19-járvány előtt, 2018-ban az egészségügyi rendszerre fordított közkiadások a GDP 4,8 %-át tették ki, elmaradva a GDP 7 %-át kitevő uniós átlagtól. Ez az optimálistól elmaradó forráselosztással együtt akadályozza az egészségügyi rendszer működését és az igénybevételének lehetőségeit. 2018-ban a lengyel lakosság 4,2 %-a számolt be az orvosi vizsgálatokkal kapcsolatos kielégítetlen szükségletekről, ami lényegesen magasabb, mint az uniós szintű 2 %. A gyakorló orvosok és ápolók népességhez viszonyított aránya még mindig a legalacsonyabbak között van az Unióban, és az egészségügyi dolgozók eloszlása egyenetlen az országon belül. Továbbra sem eléggé fejlett a népegészségügy, az e-egészségügy és az alapellátás, amelyek elengedhetetlenek a megelőzés és a hozzáférés javításához, valamint ahhoz, hogy a rendszer rezilienssé váljon a jövőbeli kihívásokkal szemben. A világjárvány hatással volt a tartós ápolási-gondozási létesítményekre, ahol sok lakó a magas kockázatú csoportba tartozik.

- (19) A Covid19-világjárvány jelentős hatást fog gyakorolni a munkaerőpiacra, visszafordítva a munkanélküliség elmúlt években tapasztalt csökkenését. A munkanélküliségi ráta a várakozások szerint a 2019. évi 3,3 %-ról 2020-ban körülbelül 7,5 %-ra fog növekedni, majd 2021-ben kismértékben mérséklődik 5,3 %-ra. Ez a rövid távú hatás azzal a veszéllyel jár, hogy középtávon strukturálisabbá válik, különösen a veszélyeztetett csoportok esetében. Az ideiglenes csökkentett munkaidős foglalkoztatás hatékony eszköz lehet a munkahelyek megőrzésére, amennyiben a vállalkozások kellő ösztönzést kapnak e lehetőség igénybevételére. Ugyanakkor a Covid19-válságot megelőző kedvező fejlemények ellenére egyes csoportok – különösen a nők, az alacsony képzettségűek, az idősek, a fogyatékkal élő személyek és gondozóik – munkaerőpiaci részvétele alacsony maradt. A nem uniós országokból érkező migráció segített enyhíteni a munkaerőhiányt, de a határellenőrzési korlátozások miatt valószínűleg nehezen lenne megvalósítható a migráns munkavállalók folyamatos beáramlása. A rugalmas munkafeltételek – köztük a távmunka és a rugalmas munkarend – bővítése, különösen az állandó foglalkoztatási formák esetében, ezért segíthet a válságra való reagálásban, valamint támogatást nyújthat ahhoz, hogy az alacsonyabb aktivitási rátával rendelkező csoportok állandó munkát találjanak. Ez a jövőbeli visszaesések esetén is javítaná a munkaerőpiac rezilienciáját.
- (20) A Covid19-világjárvány társadalmi hatásainak enyhítése, a társadalmi kohézió fenntartása és a gazdasági fellendülés támogatása érdekében jelentős biztonsági hálókra van szükség. Az elmúlt években Lengyelország széles körű szociálistranszfer-programot indított, amely magában foglalja a minden gyermek után járó ellátást és a nyugdíjasoknak évente fizetendő egyszeri kiegészítő juttatást, évente a GDP mintegy 2,5 %-át meghaladó összegben. Ezek az intézkedések teret hagynak a célzottabb szociális védelmi intézkedéseknek. Ugyanakkor a legalacsonyabb jövedelműekre csak kevésbé terjednek ki a szociális ellátások. A háztartási költségvetési felmérés szerint 2019-ben a mélyszegénység a legnagyobb mértékben a (nyugdíjaktól és rokkantsági nyugdíjaktól eltérő) juttatásokból élő személyek vagy családok körében nőtt, ami a társadalombiztosítási rendszer gyengeségeit mutatja. Ezen túlmenően a munkaszerződések nem minden típusa biztosít hozzáférést a szociális védelem egyes formáihoz, például a megfelelő munkanélküli-ellátáshoz, az anyasági ellátáshoz, valamint a betegségi, illetve rokkantsági ellátáshoz. Ez kiszolgáltatottabbá tesz egyes, a szükséghelyzeti intézkedések által érintett munkavállalókat, és a szegénység veszélyének teszi ki őket. Emellett a minimumjövedelmi ellátások szintje az uniós átlag alatt van.

- (21) A tanórák hirtelen felfüggesztése az oktatás minden szintjén kihívást jelentett az oktatási rendszer számára a távoktatás biztosítása szempontjából. Az egyenlőtlenségek növekedésének megelőzése érdekében elengedhetetlen annak biztosítása, hogy minden tanuló – különösen a hátrányos helyzetűek – hozzáférhessen a távoktatáshoz. 2018-ban azonban közel 330 000 diák lakott olyan háztartásban, ahol nem volt internet-hozzáféréssel rendelkező számítógép. A tanárok jelentős része nem rendelkezik a digitális oktatáshoz szükséges készségekkel. Ugyanakkor sok szülőnek nehézséget okoz a digitális tanulás és az otthoni oktatás támogatása. Az iskolák és a tanárok digitális infrastruktúrával és online oktatási anyagokkal való ellátására irányuló intézkedések folytatása kezelné az említett problémák némelyikét, és biztosítaná a minőséget. A Covid19-válság rávilágít a digitális készségek elsajátításával kapcsolatos általános strukturális kihívásra, mivel a felnőtt lakosság közel fele nem rendelkezik a digitális alapkészségekkel, és általában a felnőttek oktatásban való részvétele jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A szakképzés terén a közelmúltban végrehajtott reformok nem ösztönözték kellő mértékben a munkáltatókat a részvételre, és a munkaalapú képzés továbbra is kihasználatlan. Az egyre fokozódó tanárihiány azt mutatja, hogy növelni kell a tanári szakma vonzerejét.
- (22) A Covid19-járvány súlyosan érintette a vállalkozások, különösen a kis- és középvállalkozások (kkv-k) és a mikrovállalkozások munkakörülményeit. A távmunka feltételeinek biztosítása kihívást jelent, és a lengyel vállalkozásoknak csak egytizede eléggé digitalizált ahhoz, hogy gyorsan alkalmazkodni tudjon az új feltételekhez. A kkv-k digitalizálásának egyik fő akadálya a digitális jártasság alacsony szintje a tulajdonosok, a vezetők és az alkalmazottak körében. A digitális technológiák közigazgatásban való használata kulcsfontosságú a kormányzati szolgáltatások biztosításához, valamint a válság nyomán követéséhez és kezeléséhez szükséges intézkedések irányításához. Emellett a hatékony digitális közszolgáltatások a szükségtelen szabályozási és adminisztratív terhek csökkenéséhez vezetnek, ami döntő fontosságú lehet a helyreállítás szakaszában.

- (23) A Covid19-válság hatásainak enyhítése érdekében a lengyel kormány garanciák, hitelek és feltételes támogatások formájában jelentős likviditási támogatást nyújtott az érintett vállalkozásoknak, különös tekintettel a kkv-kra és a mikrovállalkozásokra. A kormányzati intézkedéseket a Lengyel Nemzeti Bank támogatja, többek között a másodlagos piacon végrehajtott államkötvény-vásárlási program és a kamatlábak jelentős csökkentése révén. Az említett intézkedések hatékony és gyors végrehajtása, valamint a közvetítők általi hatékony továbbítása elengedhetetlen ahhoz, hogy az üzleti szektor segítséget kapjon tevékenysége folytatásához és a fellendülés megkönnyítéséhez. Ezen intézkedések kidolgozása és végrehajtása során figyelembe kell venni a bankszektor rezilienciáját, és nyomon kell követni a pénzügyi rendszer stabilitását. Az adók és a társadalombiztosítási járulékok halasztott fizetésének lehetővé tétele és a hatóságok részéről történő szerződés szerinti kifizetések felgyorsítása szintén segít az érintett vállalkozások pénzforgalmának javításában.

- (24) A gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében fontos lesz a kiforrott közberuházási projektek előreütemezése és a magánberuházások ösztönzése, többek között kapcsolódó reformok révén. A lengyel gazdaság szén-dioxid-intenzív, és a levegőminőség a legrosszabbak között van az Unióban, ami komoly környezetvédelmi és egészségügyi aggályokat vet fel. Ezért alapvető fontosságú, hogy az európai zöld megállapodással és a nemzeti energia- és éghajlat-politikai tervvel összhangban ambiciózus intézkedéseket tervezzenek és fogadjanak el a tiszta energiára való, kellő időben történő átállás érdekében. Bár Lengyelországban az optikai hálózatok telepítettsége meghaladja az uniós átlagot, és az elmúlt években jelentős előrelépés történt az ultragyors és mobil széles sávú hálózatok elterjedése terén, Lengyelország még mindig messze van a vállalt összekapcsoltsági céljaitól. A fellendülést tovább lehetne támogatni a fenntartható közlekedési infrastruktúrába történő jelentős beruházásokkal, amelyek célja a peremterületek és a gazdasági tevékenység központjai közötti összeköttetések javítása. Lengyelország a hosszú távon fenntartható gazdasági növekedés és versenyképesség biztosítása érdekében egyre nagyobb mértékben fog támaszkodni a tudományra és az innovációra. A kutatás-fejlesztésre fordított általános kiadások GDP-hez viszonyított szintje továbbra is az uniós átlag alatt marad, és annak ellenére, hogy az ország innovációs ökoszisztémájára vonatkozó szakpolitikai kombinációjában számos területen látható előrelépés történt, a tudomány és a vállalkozások közötti együttműködés változatlanul az egyik fő akadály Lengyelországban az innováció erősítésének. A bizottsági javaslat tárgyát képező Méltányos Átállást Támogató Alap 2021–2027-es időszakra vonatkozó programozása elősegítheti Lengyelországban a klímasemleges gazdaságra való átállás által jelentett egyes kihívások kezelését, különösen a 2020. évi országjelentés D. mellékletében ismertetett területeken. Így Lengyelország a lehető legjobban kihasználhatná ezt az Alapot.
- (25) A stabil és kiszámítható üzleti környezet és a barátságos beruházási légkör fontos szerepet játszik a világválságot követő gazdasági helyreállításban. E tekintetben alapvető fontosságú az igazságszolgáltatási rendszer függetlensége, hatékonysága és minősége. A jogbiztonság, beleértve a független igazságszolgáltatáshoz való jogot, valamint a szabályozási politikák és intézmények minőségébe és kiszámíthatóságába vetett bizalom szintén kulcsfontosságú tényező a belső piac működése és Lengyelország európai ellátási láncokban elfoglalt pozíciójának megőrzése szempontjából a világválságot követő helyzetben. A lengyelországi jogállamisággal kapcsolatban a Bizottság által felvetett, régóta fennálló aggályok mellett – amelyek közül többre már az Európai Unió Bíróságának ítéletei is kitértek –, a közelmúlt fejleményei újabb aggályokat vetnek fel a lengyel és az uniós jogrend működését illetően.

- (26) A stabil és megbízható szabályozási környezet a gazdasági növekedés és a magánberuházások fenntartásának alapja. A nyilvános, illetve a szociális partnerekkel folytatott megfelelő konzultációk hiánya káros hatással van az üzleti környezet stabilitására és megbízhatóságára, valamint a jogszabályok minőségére. A Miniszterek Tanácsa által beterjesztett törvényjavaslatok esetében kötelezővé vált a nyilvános konzultáció, de erre vagy nem kerül sor, vagy nem kötelező az olyan javaslatoknál, amelyek esetében alternatív megoldásokat – például a parlamenti képviselők általi benyújtást – alkalmaznak. Ez a következetlenség tovább rontja a megszülető jogszabályok minőségét. Emellett romlott a szociális párbeszéd minősége, különösen a szakpolitikai döntéshozatal során tartott konzultációk hiánya vagy rövideje miatt. A konzultációk számára elegendő idő biztosítása, az érdekelt felek jogszabályokkal és szakpolitikai dokumentumokkal kapcsolatos véleményének fokozott figyelembevétele, valamint a konzultációk alól mentesített törvények számának minimalizálása erősítené a szociális partnerek szerepvállalását, és hozzájárulna a jogalkotás minőségének javításához. A Szociális Párbeszéd Tanácsa képezi a háromoldalú szociális párbeszéd intézményi keretét. A 2020 áprilisában elfogadott jogi rendelkezések azonban gyengítik a szociális partnerek autonómiáját a Szociális Párbeszéd Tanácsában, és azzal a kockázattal járnak, hogy tovább rontják a szociális párbeszéd hatékonyságát az országban.
- (27) Miközben az ezen ajánlásban foglalt országspecifikus ajánlások (a továbbiakban: a 2020 évi országspecifikus ajánlások) a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak kezelésére és a gazdaság helyreállításának elősegítésére összpontosítanak, a 2019. évi országspecifikus ajánlások olyan reformokra is kitértek, amelyek elengedhetetlenek a közép- és hosszú távú strukturális kihívások kezeléséhez. A 2019. évi országspecifikus ajánlások továbbra is helytállóak, és a következő évi európai szemeszter során folytatódik nyomon követésük. Ez a beruházásokkal kapcsolatos gazdaságpolitikákkal összefüggő 2019. évi országspecifikus ajánlásokra is vonatkozik. Az összes 2019. évi országspecifikus ajánlást figyelembe kell venni a kohéziós politikai finanszírozás 2020 utáni stratégiai programozása során, beleértve a jelenlegi válsághoz kapcsolódó enyhítő intézkedéseket és exitstratégiákat is.

- (28) Az európai szemeszter szolgál keretként a folyamatos gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai koordinációhoz az Unióban, amely hozzájárulhat a fenntartható gazdasághoz. A tagállamok 2020. évi nemzeti reformprogramjukban számba vették az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak végrehajtása terén elért eredményeket. A 2020. évi országspecifikus ajánlások teljes körű végrehajtásának biztosításával Lengyelország hozzá fog járulni a fenntartható fejlődési célok megvalósítása terén tett előrelépéshez, valamint az unióbeli versenyképes fenntarthatóságra irányuló közös erőfeszítésekhez.
- (29) A 2020. évi európai szemeszter keretében a Bizottság átfogóan elemezte Lengyelország gazdaságpolitikáját, és az elemzést közzétette a 2020. évi országjelentésben. A Bizottság értékelte továbbá a 2020. évi konvergenciaprogramot, a 2020. évi nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Lengyelországnak címzett országspecifikus ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. A Bizottság figyelembe vette nemcsak ezek Lengyelország fenntartható költségvetési, valamint társadalom- és gazdaságpolitikája vonatkozásában képviselt jelentőségét, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak, tekintettel arra az igényre, hogy az Unió átfogó gazdasági kormányzását az uniós szintű szempontoknak a leendő tagállami döntésekbe való beépítésével kell megerősíteni.
- (30) Ezen értékelés fényében a Tanács megvizsgálta a 2020. évi konvergenciaprogramot, és véleményét⁸ különösen az alábbi 1. ajánlás tükrözi,

⁸ Az 1466/97/EK rendelet 9. cikkének (2) bekezdése szerint.

AJÁNLJA, hogy Lengyelország 2020-ban és 2021-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. A Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésével összhangban hozzon meg minden szükséges intézkedést a Covid19-világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és a válságot követő helyreállítás elősegítése érdekében. Amint a gazdasági feltételek lehetővé teszik, folytasson a prudens középtávú költségvetési pozíció megvalósítására és az adósság fenntarthatóságának biztosítására irányuló költségvetési politikát, a beruházások fokozása mellett. Javítsa az egészségügyi rendszer rezilienciáját, hozzáférhetőségét és hatékonyságát, többek között elegendő erőforrás biztosításával és az e-egészségügyi szolgáltatások kiépítésének felgyorsításával.
2. Enyhítse a válság foglalkoztatásra gyakorolt hatását, különösen a rugalmas munkafeltételek és a csökkentett munkaidős foglalkoztatás kiterjesztése révén. Tegye célzottabbá a szociális ellátásokat, és biztosítsa a rászorulóknak a hozzáférést. Javítsa a digitális készségeket. Ösztönözze tovább a vállalkozások és a közigazgatás digitális átalakítását.
3. Tegyen további erőfeszítéseket a vállalkozások finanszírozáshoz és likviditáshoz való hozzáféréseinek biztosítása érdekében. Ütemezze előre a kiforrott közberuházási projekteket, és mozdítsa elő a magánberuházásokat a gazdaság helyreállításának elősegítése érdekében. Helyezze a beruházások középpontjába a zöld és digitális átállást, mindenekelőtt a digitális infrastruktúrát, a tiszta és hatékony energiatermelést és -felhasználást és a fenntartható közlekedést, hozzájárulva ezáltal a gazdaság fokozatos dekarbonizációjához, többek között a széntermelő régiókban.
4. Javítsa a beruházási környezetet, különösen az igazságszolgáltatás függetlenségének megőrzése révén. Biztosítsa a hatékony nyilvános konzultációkat és a szociális partnerek hatékony bevonását a szakpolitikai döntéshozatalba.

Kelt Brüsszelben,

*a Tanács részéről
az elnök*